

Innehållsförteckning

Rapportens upplägg	2
1. Sammanfattning	3
1.1 Sidas bedömning av strategigenomförandet	3
1.2 Sammanfattande resultatanalys på strateginivå	3
2. Resultatredovisning.....	4
2.1 Sidas bidrag till förändring på strateginivå.....	4
2.1.1 Analys av portföljen.....	5
2.2 Analys och redovisning av resultat per strategimål	9
2.2.1 Tematisk prioritering 1: Friheter	9
Strategimål 1.1: Stärkta globala, regionala och nationella system och institutioner som skyddar och främjar de mänskliga fri- och rättigheterna för alla människor.	9
Strategimål 1.2: Ökad respekt, skydd och förverkligande av de mänskliga fri- och rättigheterna, med fokus på människor som utsätts för våld, diskriminering, förföljelse och förtryck, inte minst människorätts- och demokratiförsvarare, kvinnor och flickor, barn och unga, personer som tillhör religiösa minoriteter, personer med funktionsnedsättning och hbtqi-personer.	11
2.2.2 Tematisk prioritering 2: Inkluderande och demokratiska samhällen	14
Strategimål 2.1: Starka och uthålliga demokratier, inklusive stärkta förutsättningar för fria och rättvisa val, rättssäkra och effektiva institutioner och stärkta demokratirörelser.	14
Strategimål 2.2: Stärkt försvar av yttrandefriheten, fria och oberoende medier och ett inkluderande öppet, fritt och säkert internet där mänskliga fri- och rättigheter respekteras, samt ökad säkerhet för oberoende journalister och mediefolk.	16
2.2.3 Tematisk prioritering 3: Rättssäkerhet och ansvarsutkrävande	18
Strategimål 3.1: Stärkta förutsättningar för rättssäkerhet och ansvarsutkrävande och frihet från korruption, samt ökat skydd av rättsväsendets aktörer.	19
2.3 Sidas bidrag till långsiktiga effekter.....	21
3. Översikt av strategisammanhanget.....	22
3.1 Förändringar i utvecklingskontexten.....	22
3.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	23
3.3 Resultat från andra strategier, synergier och samordning	25

4. Implikationer	26
Bilagor.....	27
Bilaga 1. Rapporten – syfte, upplägg och förklaring av trafikljussystemet	27
1.1 Om strategirapporten – syfte och upplägg	27
1.1 Förklaring av trafikljussystemet	27
Trafikljus för portföljens resultat.....	28

Rapportens upplägg

Kapitel 1 sammanfattar med hjälp av färgsättning (röd, gul, grön) Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål.

Kapitel 2 redovisar resultat från strategigenomförandet.

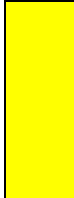
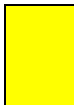
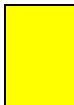

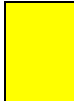
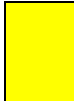
Kapitel 3 ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den utvecklingskontext i vilken strategin genomförs.

Kapitel 4 redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som Sida vill lyfta till UD.

1. Sammanfattning

1.1 Sidans bedömning av strategigenomförandet

Strategin för Sveriges globala utvecklingsamarbete för arbetet med de mänskliga fri- och rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer 2024–2028 svarar mot Reformagens prioriterade tematiska område Främja frihet och bekämpa förtryck. Strategin omfattar fem övergripande mål vars resultat redogörs för nedan. Portföljens sammansättning under respektive mål är i huvudsak grön medan portföljens resultat är gul. Det gulmarkerade gällande portföljens resultat beror i huvudsak på att portföljen behöver kompletteras med insatser som kan bidra till resultatuppfyllelsen per strategimål. Övriga insatser uppnår goda resultat.

	 Portföljens sammansättning	 Portföljens Resultat
Friheter		
1.1 Stärkta globala, regionala och nationella system och institutioner som skyddar och främjar de mänskliga fri- och rättigheterna för alla människor.		
1.2 Ökad respekt, skydd och förverkligande av de mänskliga fri- och rättigheterna, med fokus på människor som utsätts för våld, diskriminering, förföljelse och förtryck, inte minst människorätts- och demokratiförsvare, kvinnor och flickor, barn och unga, personer som tillhör religiösa minoriteter, personer med funktionsnedsättning och hbtqi-personer.		
Inkluderande och demokratiska samhällen		
2.1 Starka och uthålliga demokratier, inklusive stärkta förutsättningar för fria och rättvisa val, rättssäkra och effektiva institutioner och stärkta demokratiörelser.		
2.2 Stärkt försvar av yttrandefriheten, fria och oberoende medier och ett inkluderande öppet, fritt och säkert internet där mänskliga fri- och rättigheter respekteras, samt ökad säkerhet för oberoende journalister och mediearbetare.		
Rättssäkerhet och ansvarsutkrävande		
3.1 Stärkta förutsättningar för rättssäkerhet och ansvarsutkrävande och frihet från korruption, samt ökat skydd av rättsväsendets aktörer.		

1.2 Sammanfattande resultatanalys på strateginivå

Strategin för Sveriges globala utvecklingsamarbete för arbetet med de mänskliga fri- och rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer 2024–2028 har under 2025 uppnått resultat som är relevanta på alla nivåer; globalt, nationellt och lokalt. Samtidigt har arbetet med mänskliga rättigheter och demokrati under senare år utvecklats till en motvindsfråga och den regelbaserade

världsordningen, med globala överenskommelser för alla människors lika rättigheter, ifrågasätts. Strategins resultat ska också ses i ljuset av denna utveckling.

Genom strategins partnerorganisationer uppnås förändringar som stärker demokratin, de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer i länder och globalt. Flera resultat har uppnåtts under 2025 som stärker de globala regelverken, till exempel inom områdena anti-korruption, digitala rättigheter och kvinnors deltagande i beslutsfattande. Tillämpning av internationella överenskommelser om mänskliga rättigheter har stärkt tillgången till mänskliga rättigheter på landnivå, för exempelvis människor med funktionshinder, vilket är fallet för ukrainska flyktingar med funktionshinder i Georgien och Moldavien (se nedan mål 1.2). Förutsättningarna för fria och rättvisa val har förbättrats i flera länder och revisionsmyndigheter i många länder har stärkt sitt oberoende och sin effektivitet (se nedan mål 2.1). Journalister, mediaarbetare och kulturarbetare till vilka det svenska stödet når, har fått bättre möjligheter att utöva sin yttrandefrihet och skyddet av människorättsförsvarare har stärkts (se nedan mål 2.2). Flertalet partnerorganisationer har verkat för att den digitala utvecklingen, inklusive AI, ska ske på ett rättvist och rättssäkert sätt. Olika typer av aktörer, från parlament till människorättsförsvarare och rättsväsendets aktörer, har utvecklat sina förhållningssätt till hur AI kan tillämpas för att stärka demokratin. Men samtidigt med dessa positiva resultat finns det många bakslag, vilket till stor del beror på autokratiseringen, men även på minskade resurser för demokratiutveckling. USAs minskade demokratibistånd har t.ex. påverkat många av partnerorganisationerna och givarlandskapet, liksom hela sektorn för arbetet med mänskliga rättigheter och demokrati i stort. Utvecklingen påverkar också resultaten på lång sikt.

Portföljen svarar mot dessa utmaningar genom att kombinera stöd till skydd och stärkt handlingsutrymme för individer och organisationer i högrikskontexter med stöd till långsiktigt strukturellt arbete för att påverka normer, regelverk och institutionella förutsättningar. På systemnivå bidrar portföljen till utveckling av normer på internationell nivå, förbättrade policyramverk och lagstiftning samt ökad tillgång till oberoende information i digitala miljöer.

Sida bedömer att insatsportföljen är fortsatt relevant och att resultaten har bidragit till strategimålen, i olika grad för de olika målen, men att portföljen behöver justeras för att i än högre grad bidra till strategimålen och för att svara mot ny styrning med en ökad landfokusering.

2. Resultatredovisning¹

2.1 Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Det övergripande målet för strategin är att *”globalt bidra till fria, trygga, rättvisa och inkluderande demokratiska samhällen som är fria från förtryck, samt bygger på respekt för de mänskliga fri- och rättigheterna och rättsstatens principer”*. För att nå dit behövs en portföljsammansättning som både stärker globala agendor och regelverk, och stödjer förändringar på landnivå. Strategins insatser bidrar till globalt, nationellt och lokalt förändringsarbete med goda resultat, trots en i många fall negativ utveckling vad gäller demokrati och mänskliga rättigheter i världen.

Strategins portfölj är sammansatt för att möta utvecklingsutmaningarna, och uppfylla strategins mål. Merparten av Sidas partnerorganisationer inom strategin arbetar med påverkansarbete, både på global- och landnivå. Verksamheten på landnivå utgör grunden för partners påverkansarbete i globala forum. Globala och lokala organisationer samverkar för ett lokalt grundat förändringsarbete på global nivå, och globala policyförändringar för mänskliga rättigheter ger verktyg för

---

¹ I kapitlet används begreppet ”utfall”. Med utfall avses utbetalade medel minus återbetalade medel.

ansvarsutkrävande och genomförande på landnivå. På så sätt samspelar det lokala och globala arbetet. Stödet till nationella revisionsmyndigheter är ett exempel på när ett stöd till en global organisation som INTOSAI Development Initiative (IDI) leder till resultat på nationell nivå.

Det internationella normativa ramverket har stärkts och stater får utvecklade verktyg för att omsätta internationella åtaganden för mänskliga rättigheter i nationella reformer, även i sammanhang som freds- och säkerhetsprocesser.² Sidas partnerorganisationer har exempelvis bidragit till att FN har antagit Global Digital Compact, GDC som är ett globalt ramverk för styrning av digital teknik, inklusive artificiell intelligens (AI).³ Organisationernas arbete har också bidragit till att FN:s kvinnokonvention (CEDAW) har stärkt kvinnors roll i beslutsfattande genom antagande av en allmän rekommendation nr 40 (se sid 11).

Genomförandet av strategin bidrar till att synliggöra svenska positioner nationellt, regionalt och globalt och genomförandet blir därmed också en del av Sverige-bilden. Partnerskapet med strategiska globala organisationer ger också Sverige en roll i frågor och forum i internationella sammanhang.

På aktörsnivå bidrar insatserna till ökad säkerhet, kapacitet och motståndskraft hos människorättsförsvarare såsom oberoende journalister, demokratikämpare, konstnärer, hbtqi-personer, urfolk, personer med funktionsnedsättning. Skydd stärker handlingsutrymmet för individer och organisationer som verkar långsiktigt för att påverka normer, regelverk och institutionella förutsättningar. Global Disability Fund och Front Line Defenders är exempel på partnerorganisationer som arbetar med skydd för både specifika grupper och brett för alla kategorier av människorättsförsvarare.

Den breda ansatsen genom strategin har fördelen att kunna komplettera med stöd där alternativ saknas i det svenska stödet på nationell och regional nivå. Det kan vara politiskt känsligt arbete med mänskliga rättigheter, yttrandefrihet i repressiva stater eller stöd till hbtqi-personers rättigheter. Insatsportföljen är sammansatt för att kunna hantera både akuta och långsiktiga behov, både globalt och på landnivå. Partnerorganisationers flexibilitet har prioriterats i uppbyggnaden av insatserna för att kunna ställa om och möta behov som uppstår på landnivå, även lokalt.

2.1.1 Analys av portföljen

Tabell 1. Utfall och antal insatser per strategimål, 2025

Strategimål	Utfall, mnkr	Antal Insatser
Mål 1.2 Ökad respekt, skydd och förverkligande av de mänskliga fri- och rättigheterna, med fokus på människor som utsätts för våld, diskriminering, förföljelse och förtryck, inte minst människorätts- och demokratiförsvarare, kvinnor och flickor, barn och unga, personer som tillhör religiösa minoriteter, personer med funktionsnedsättning och hbtqi-personer.	326,8	41
Mål 2.2 Stärkt försvar av yttrandefriheten, fria och oberoende medier och ett inkluderande öppet, fritt och säkert internet där mänskliga fri- och rättigheter respekteras, samt ökad säkerhet för oberoende journalister och mediearbetare.	201,0	28

² UN Women, Annual Report, 2023, s.4-11.

³ United Nations General Assembly, The Pact for the Future, Resolution A/RES/79/1, 22 september 2024, s. 37-52.

Mål 2.1 Starka och uthålliga demokratier, inklusive stärkta förutsättningar för fria och rättvisa val, rättssäkra och effektiva institutioner och stärkta demokratirörelser.	168,0	21
Mål 1.1 Stärkta globala, regionala och nationella system och institutioner som skyddar och främjar de mänskliga fri- och rättigheterna för alla människor.	120,3	28
Mål 3.1 Stärkta förutsättningar för rättssäkerhet och ansvarsutkrävande och frihet från korruption, samt ökat skydd av rättsväsendets aktörer.	104,4	22
Unavailable - Ej tillgänglig	-0,5	1
MRDEMO2024u1 – Utfasning	-17,0	1

*Notera att en insats kan ha flera strategimål. Antalet insatser i denna tabell går därmed inte att jämföra med övriga tabeller.

Tabellen utgår ifrån det strategimål som är kodat som det primära i insatsen. De allra flesta insatser bidrar dock till resultat i flera strategimål eftersom de ofta överlappar. Det syns i den andra kolumnen som visar insatserna i antal med kodning för respektive strategimål. Mål 1.2, för ökad respekt, skydd och förverkligande av de mänskliga fri- och rättigheterna i strategin, är både störst i antal insatser liksom det finansiellt största med drygt en tredjedel av strategivolymen. Målet i sig är brett och överlappar innehållsmässigt med övriga strategimål. Sida ser regelbundet över hur de enskilda insatserna fördelar sig över strategimålen för att säkerställa en så korrekt uppdelning per mål som möjligt.

Tabell 2. Utfall och antal insatser per globalt mål (Agenda 2030), 2025

SDG mål	Utfall, mnkr	Antal Insatser
16 - Fredliga och inkluderande samhällen	807,3	49
5 – Jämställdhet	382,2	18
10 - Minskad ojämlikhet	165,3	10
8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	102,8	4
11 - Hållbara städer och samhällen	95,8	2
3 - Hälsa och välbefinnande	95,0	2
17 - Genomförande och globalt partnerskap	65,6	3
13 - Bekämpa klimatförändringarna	49,5	3
4 - God utbildning för alla	27,5	1
1 - Ingen fattigdom	20,0	1
9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	5,5	1

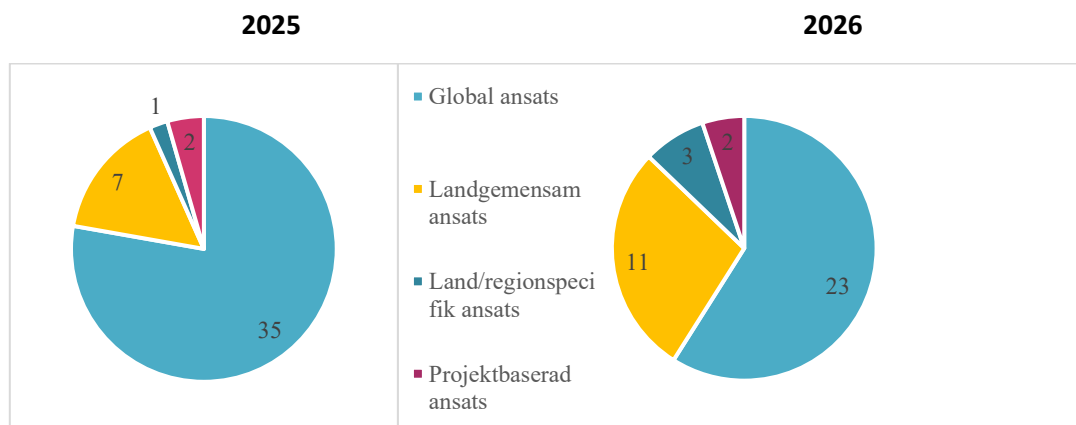
*Notera att en insats kan bidra till flera globala mål. Antalet insatser i denna tabell går därmed inte att jämföra med övriga tabeller.

Resultaten bidrar till genomförandet av Agenda 2030. Ett särskilt fokus finns på de globala hållbarhetsmålen 5, 10 och 16 där nr. 16 Fredliga och inkluderande samhällen är det i särklass mest representerade och finns med i nästan samtliga insatser. Hälsa, ekonomisk tillväxt och miljö ligger också relativt högt, något som är intressant att notera då det i dessa områden finns stora möjligheter till synergier med andra strategier.

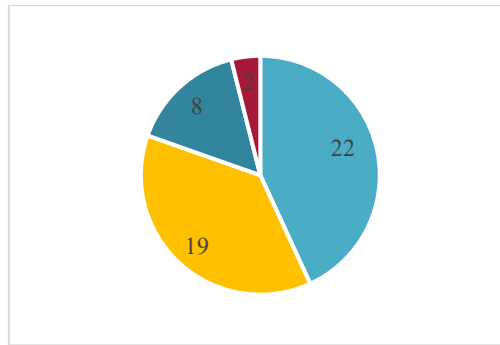
Tabell 3. Utfall per partnerkategori, 2025

Partnerkategori	Utfall, mnkr	Procent
Icke-statliga organisationer (NGOs) och civilsamhälle	541,7	60,0 %
Multilaterala organisationer	332,7	36,8 %
Offentlig-privat samverkan (PPPs) och nätverk	27,5	3,0 %
Övriga	1,3	0,1 %
Offentliga institutioner	-0,3	0,0 %

Sida bedömer att den nuvarande balansen i portföljen mellan stöd till multilaterala organisationer respektive civilsamhällesorganisationer är ändamålsenlig, olika typer av aktörer kompletterar varandra väl i arbetet med policyutveckling och genomförande. För att nå resultat på landnivå behövs både det arbete som de multilaterala organisationerna utför med till exempel internationell regelutveckling och civilsamhällesorganisationernas arbete där den största andelen arbete görs på land- eller regionnivå. De multilaterala organisationerna inom strategin genomför också programverksamhet på land- och regionnivå. Sida kommer att fortsätta arbeta för ökad landfokusering, vilket kan komma att påverka fördelningen mellan olika partnerkategorier.

2028

Diagrammen ovan illustrerar portföljens fördelning 2025 och planerad utveckling framåt mellan global ansats, s.k. landgemensam ansats, land/regionspecifik ansats samt projektbaserad ansats. En global ansats arbetar med systemstärkande insatser på global nivå, men kan innehålla lokalt arbete på landnivå. Den landgemensamma ansatsen utgörs av insatser inom tematiken i ett antal definierade länder i samverkan med utlandsmyndigheten (UM). En land/regionspecifik ansats innebär verksamhet i ett land eller region där UM äskar medel för att finansiera insatser lokalt i linje med den globala strategin. Den projektbaserade ansatsen utgörs av insatser som genomförs av en aktör med särskilda förutsättningar kopplat till svenska politiska prioriteringar.

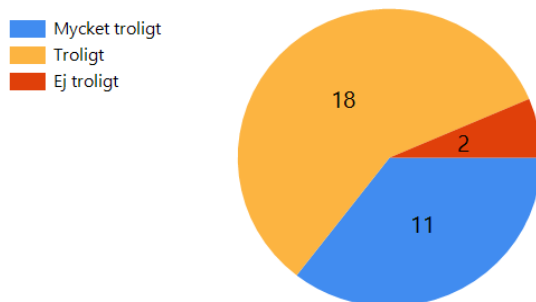
För att justera portföljen ytterligare och stärka arbetet med landfokus kommer en del av anslaget att ställas om från globalt normativt arbete till verksamhet som genomförs med landgemensam ansats. En del av strategins insatser kommer dock fortsätta att vara globala i linje med strategins skrivningar om globala insatser som bidrar till den internationella normativa policyutvecklingen inom strategins områden. Samarbetsmodellen kommer att vägleda portföljutvecklingen.

Tabell 4. Policymarkörer, 2025

Markörer	Andel delsyfte	Andel huvudsyfte
Miljö- och klimat	16,1 %	0,0 %
Jämställdhet	60,8 %	10,8 %
Konflikt	35,8 %	17,1 %

Tabell 4, ovan, visar integreringen av de tre policymarkörerna miljö, jämställdhet, inklusive könsrelaterat våld på nätet, samt konflikt. Värt att notera är att de allra flesta insatserna i portföljen har demokrati som huvudsyfte, även om detta inte reflekteras i tabellen ovan.

Diagram 1. Sannolikheten att insatserna under strategin når sina mål

Diagrammet ovan bygger på de sammanfattande resultatuppdateringar som Sida har gjort under 2025. Sida bedömer det som troligt eller mycket troligt att majoriteten av insatserna når sina mål. De insatser som under året inte bedöms nå sina mål är under utfasning, eller har redan fasats ut.

2.2 Analys och redovisning av resultat per strategimål

2.2.1 Tematisk prioritering 1: Friheter

Strategimål 1.1: Stärkta globala, regionala och nationella system och institutioner som skyddar och främjar de mänskliga fri- och rättigheterna för alla människor.

Strategimålet kopplar till det standardiserade resultatområdet på samhällsnivå: Ett samhälle som respekterar, skyddar och förverkligar mänskliga rättigheter. Både strategimål 1.1 och 1.2 bidrar till detta resultatområde.

Utvecklingsanalys

Autokratiseringen påverkar utvecklingen negativt och auktoritära krafter underminerar både internationella och regionala system för mänskliga rättigheter och skyddet av dessa.⁴ I likhet med tidigare år bedöms det internationella ramverket för mänskliga rättigheter vara hotat.⁵ Arbetet försvåras också av otillräcklig finansiering till FN:s system för mänskliga rättigheter.⁶ En central drivkraft i denna utveckling är transnationella anti-rättighetsrörelser, bestående av statliga och icke-statliga aktörer med betydande resurser, ofta med kopplingar till konservativa och högerextrema ideologier. Dessa nätverk verkar systematiskt för att undergräva kvinnors, flickors och icke-binära personers rättigheter, särskilt rättigheter kopplade till sexuell och reproduktiv hälsa, jämställdhet och hbtqi.⁷ Därtill är rättigheter för urfolk och personer med funktionshinder fortsatt åsidosatta. Sammantaget bidrar detta till en normativ tillbakagång som riskerar att försvaga skyddet för de mänskliga rättigheterna på såväl global som nationell nivå.⁸ Samtidigt framträder civilsamhället som en stark försvarare av demokrati och mänskliga rättigheter. Ökad mobilisering för demokrati, hbtqi- och kvinnors rättigheter, exempelvis i Thailand och Guatemala, har stärkt ansvarsutkrävandet och valprocesser samt bidragit till reformer som stärker skyddet för utsatta grupper.⁹

Portföljens sammansättning

Portföljanslysen som gjordes under operationaliseringen visar på fortsatt hög relevans. Portföljen består av stöd till FN, Världsbanken och civilsamhällsorganisationer, däribland OHCHR, UNICEF och United Nations Sustainable Development Group Human Rights Mainstreaming Multi-Partner Trust

⁴ V-Dem Institute, Democracy Report 2025: 25 Years of Autocratization – Democracy Trumped?, 2025, s. 10.

⁵ Sidas årsredovisning 2024, sid 28.

⁶ United Nations Human Rights Office of the High Commissioner, Appeal 2026, 2026, s. 9; Europeiska unionens råd, Rådets slutsatser om EU: s prioriteringar i FN: s forum för mänskliga rättigheter 2023, hämtad 2026-02-27.

⁷ Expert Group for Aid Studies (EBA), "Dig Our Heels in": Sida's Civil Society Partners and the Backlash Against Sexual and Gender-related Rights, Working Paper, December 2024, s. 14-15; ODI Europe, Strengthening aid integrity against anti-gender actors: A tool to support bilateral and multilateral ODA donors due diligence processes, 2025, s. 4-5.

⁸ Sida, Global Thematic analysis – Promote freedom and fight oppression 2025, s.12.

⁹ V-Dem Institute, Democracy Report 2025: 25 years of Autocratization – Democracy Trumped?, 2025, s. 43; CIVICUS, State of Civil Society Report, 2025, s. 44-46.

Fund (UNSDG HRM), UN Women, World Bank Human Rights Trust Fund (HRIE), International Disability Alliance (IDA),¹⁰ aktörer centrala för de utvecklingsutmaningar som strategimålet adresserar. Viktiga förändringar som har skett under rapporteringsperioden är att UNSDG HRM fonden stängdes och att ett nytt samarbete med OHCHR inleddes, vilket inkluderar MR-rådgivarprogrammet som ingick i den nu stängda fonden.

När det globala systemet för mänskliga rättigheter är alltmer hotat är fortsatt stöd till dessa aktörer av yttersta vikt. Exempel på denna typ av programstöd är stödet till OHCHR:s program för MR-rådgivare vid FN:s landchefers kontor respektive "Emergency Response Teams", det tematiska stödet till UNICEF:s arbete med barnskydd, stödet till UN Womens Strategic Partnership Framework (SPF) samt stödet till Världsbankens Human Rights Trust Fund. Sidas dialog med dessa aktörer förstärks genom inspel från bilaterala, regionala och tematiska strategier som antingen samarbetar med organisationerna eller är verksamma i de länder där insatserna genomförs. Genom stöden får Sverige, via Sida, t.ex. möjlighet att påverka i vilken utsträckning mänskliga rättigheter och jämställdhet uppmärksammas och integreras exempelvis i FN:s arbete på landnivå och i den pågående FN-reformen UN80 Initiative.

Portföljen bidrar till strategimålets fokus på globala, regionala och nationella system och institutioner, och spelar en viktig roll i detta sammanhang, Sida bedömer att portföljsammansättningen möter utvecklingsutmaningarna och att den är väl sammansatt.

Portföljens resultat

Resultaten inom portföljen visar på bidrag till strategimålet. Resultaten uppvisar en kombination av normativt arbete, institutionell kapacitetsutveckling och nationellt genomförande, och bidrar till att upprätthålla det internationella systemet för mänskliga rättigheter. Sida bedömer att insatserna bidrar till konkreta resultat på såväl global som nationell nivå, bland annat genom tekniskt stöd, rådgivning, kapacitetsutveckling, påverkansarbete och stöd till nationella institutioner och civilsamhällesaktörer. Därigenom stärks institutioners oberoende, professionella kapacitet och möjlighet att verka som motkrafter till maktkoncentration och rättighetskränkningar. Insatserna har bidragit till strategimålet trots att genomförandet sker i en global kontext präglad av tillbakagång vad gäller demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. Detta kan påverka genomslag och hållbarhet trots i grunden goda och relevanta resultat på insatsnivå.

Resultatexempel

Stödet till globala OHCHR Emergency Response Teams (ERT) har stärkt FN:s förmåga att hantera kriser som hotar mänskliga rättigheter. Teamen integrerar mänskliga rättigheter i tidiga varningssystem och krisberedskap och samarbetar med FN-organ, civilsamhället och regionala partner. Under 2024 var sju ERT-team verksamma vid OHCHR:s regionala kontor (i Afrika, Sydostasien, Stilla havsregionen samt Latinamerika). ERT:s arbete med valövervakning i länder som Sydafrika, Botswana, Ghana och Ecuador har förbättrat analys och rapportering av människorättsrisker i valprocesser. Civilsamhällesorganisationer, nationella

---

¹⁰ Strategiplan, Strategi för Sveriges globala utvecklingssamarbete för arbetet med de mänskliga fri- och rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer, 2023-11-28, Bilaga 1a strategiplan DEMO 2024, Dokumentnummer: 23/001850-3.

människorättsinstitutioner och ansvariga myndigheter i Brasilien och Ecuador har blivit bättre på att använda data och människorättsbaserade analyser i krissituationer. Sammantaget har detta lett till mer samordnad, förebyggande och rättighetsbaserad krishantering på landnivå.¹¹

Ett viktigt steg i många globala insatser är framtagandet och antagandet av globala policyramverk, vilka både underlättar för utveckling på nationell nivå, men också för arbetet med att utkräva ansvar. Exempel på detta är att UN Women har stärkt det globala normativa ramverket för kvinnors delaktighet i beslutsfattande genom att bidra till framtagandet och antagandet av CEDAW:s allmänna rekommendation nr 40. Rekommendationen fastställer jämställd representation mellan kvinnor och män som en universell norm och ger stater vägledning om vilka åtgärder som krävs för att uppnå jämställdhet i beslutsfattande på alla nivåer.¹² Ett annat exempel är att FN:s råd för mänskliga rättigheter har antagit en resolution som syftar till att stärka intersexpersoners rättigheter. Det påverkansarbete som ILGA World bedrev bidrog till detta resultat.¹³

Strategimål 1.2: Ökad respekt, skydd och förverkligande av de mänskliga fri- och rättigheterna, med fokus på människor som utsätts för våld, diskriminering, förföljelse och förtryck, inte minst människorätts- och demokratiförsvare, kvinnor och flickor, barn och unga, personer som tillhör religiösa minoriteter, personer med funktionsnedsättning och hbtqi-personer.

Liksom strategimål 1 kopplar strategimål 2 till det standardiserade resultatområdet på samhällsnivå: Ett samhälle som respekterar, skyddar och förverkligar mänskliga rättigheter.

Utvecklingsanalys

Trots vissa framsteg vad gäller lagstiftning och policy, har utmaningarna blivit större och situationen förvärrats för marginaliserade grupper och grupper som utsätts för diskriminering.¹⁴ Strukturell diskriminering av bland annat hbtqi-personer och personer med funktionsnedsättning fortsätter. Kriminalisering, bristande rättsligt skydd och ojämlik tillgång till arbete, samhällsservice och deltagande fortsätter att begränsa möjligheten till fullt åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Utmaningarna kopplas bland annat till ett ökat antal konflikter med geopolitiska spänningar och splittringar, ekonomiska kriser och växande ojämlikhet, ökad autokrativering, hatretorik och polarisering, samt ett krympande utrymme för civilsamhället.¹⁵ Därtill inverkar klimatförändringar och miljöförstöring oproportionerligt negativt på marginaliserade grupper, inklusive urfolk.¹⁶

Människorättsförsvare är fortsatt en mycket utsatt grupp, vilka i ökande grad utsätts för godtyckliga frihetsberövanden, hot, rättsliga åtgärder, övervakning och dödligt våld, med särskilt höga risker för försvare av kvinnors rättigheter, hbtqi-rättigheter samt mark-, urfolks och miljö rättigheter.¹⁷ Kvinnliga, trans- och icke-binära människorättsförsvare är särskilt utsatta. Av de kränkningar som dokumenterades under 2024 rörde 17,5 procent av fallen hot och trakasserier mot

¹¹ United Nations Human Rights, Annual Report Regional Emergency Response Programme, 2024, s. 5,9, Dokumentnummer: 20/001240-141.

¹² UN Women, Annual Report 2023, s. 4-9.

¹³ ILGA World, ILGA World Annual Report 2024 (Part II), s.7, Dokumentnummer: 20/000818-177.

¹⁴ United Nations Department of Economic and Social Affairs, World Social Report 2025: A New Policy Consensus to Accelerate Social Progress, 2025, s. 48-49.

¹⁵ Amnesty International, Annual Report: The State of the World's Human Rights, 2025, s. 16-17, 19-21; Freedom House, Freedom in the World 2025: The Uphill Battle to Safeguard Rights, 2025, s. 3, 8, 16-18.

¹⁶ United Nations, State of the World's Indigenous Peoples: Climate Crisis, Volume VI, 2025 s. 34, 36-37, 51; United Nations Department of Economic and Social Affairs, World Social Report 2025: A New Policy Consensus to Accelerate Social Progress, 2025, s. 24, 42.

¹⁷ Front Line Defenders Global Analysis 2024/25, 2025, s. 18.

kvinnliga människorättsförfvarare och omkring 16 procent mot trans- och icke-binära människorättsförfvarare. Samma år dödades minst 324 människorättsförfvarare från 32 länder. Av dessa var 43 kvinnor, 274 män, 4 trans- och ickebinära samt 3 personer med okänd könsidentitet.¹⁸

Utmaningarna har under rapporteringsperioden förstärkts ytterligare av förändringar i det internationella biståndslandskapet där bortfallet av USA-finansierat stöd, särskilt till stöd för hbtqi-personers rättigheter och kvinnors rättigheter, har skapat finansieringsgap för nyckelaktörer.¹⁹ Behovet av stöd hos målgruppen har ökat under rapporteringsperioden beaktat minskningen av tillgängliga biståndsmedel för mänskliga rättighetsorganisationer och människorättsförfvarare.²⁰ De grupper som strategimålet betonar är också de som drabbas mest av dessa neddragningar – både för att kunna driva sina rättigheter och i fråga om behov av skydd.

Portföljens sammansättning

Portföljanalysen som gjordes under operationaliseringen visar på fortsatt hög relevans för portföljen.²¹ Portföljens insatser bidrar till målet i olika utsträckning. Portföljen består framförallt av CSO:er samt en FN-fond i samarbete med CSO:er, vilka representerar den specifika målgruppen både globalt och i programgenomförandet på landnivå.

Den största förändringen i portföljen under 2025 var i de två största hbtqi-insatserna när USA hastigt avslutade stödet till Global Equality Fund (GEF) och Global Development Partnership (GDP). Sida hanterade detta genom ett nytt projektavtal med ILGA World för att under 18 månader fortsatt kunna nå målgruppen. Trots denna insats bedömer Sida att portföljen minskat sitt stöd till hbtqi-rättsförfvarare, vilket bör justeras.

Portföljen bedöms bemöta utvecklingsutmaningarna relativt väl, även om dessa har utvecklats negativt sedan strategin beslutades. Som en konsekvens av det, samt i enlighet med strategins styrning att väsentligt öka stödet till skydd för utsatta människorättsförfvarare, ökades stödet till Front Line Defenders (FLD).²² Stödet till FLD öronmärktes delvis för hbtqi-förfvarare. Sida beslutade också om ett öronmärkt stöd till Minority Rights Group (MRG), för deras verksamhet till stöd för religiösa minoriteter.

Portföljen kan stärkas ytterligare för att säkerställa en än mer robust täckning av hbtqi-rättigheter och skyddsinsatser för mänskliga rättighetsförfvarare. Med de åtgärder Sida vidtagit under strategiperioden hittills bedöms dock insatserna sammantaget vara i linje med strategimålet förändringsteori och portföljsammansättningen inom portföljen bedöms endast behöva mindre justeringar.

Portföljens resultat

¹⁸ Front Line Defenders, Global Analysis 2024/25, 2025, s. 9-10, 17.

¹⁹ Human Rights Funders Network, Funding at Crossroads: Foreign Aid Cuts and Implications for Global Human Rights, 2025, s. 3-4.

²⁰ Front Line Defenders, Impact of Global Funding Reductions on International and Regional HRD Protection Organizations, 2025, Dokumentnummer 19/000828-284.

²¹ Strategiplan, Strategi för Sveriges globala utvecklingssamarbete för arbetet med de mänskliga fri- och rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer 2024-2028, september 2024.

²² Sida utgår från det internationellt vedertagna begreppet människorättsförfvarare i enlighet med FN:s deklaration om de samma. FN:s generalförsamlings resolution 53/144. Människorättsförfvarare är människor som själva eller organiserat med andra agerar för att främja eller försvara mänskliga rättigheter. En människorättsförfvarare är enligt FN:s definition vem som helst som står upp för sin övertygelse om alla människors fri- och rättigheter och gör en fredlig insats för dessa. Det avgörande är vad man gör – verkar fredligt för de mänskliga rättigheterna, oavsett vilka mänskliga rättigheter.

Sida bedömer att resultaten som uppnåddes under 2025 bidrar till ökad respekt, skydd och förverkligande av de mänskliga fri- och rättigheterna genom att stärka särskilt utsatta rättighetsbärares säkerhet och handlingsutrymme. Insatserna kombinerar direkt skydd med kapacitetsutveckling och normativt arbete, och verkar nära de grupper som utsätts för våld, diskriminering och förföljelse, däribland människorättsförsvarare, kvinnor och flickor, hbtqi-personer, urfolk, religiösa minoriteter och personer med funktionsnedsättning.

Resultaten inom portföljen bedöms ha bidragit till strategimålet under rapporteringsperioden. De exempel som presenteras nedan visar hur insatserna når människor och stärker respekt, skydd och förverkligande av rättigheter för strategimålets prioriterade grupper, i synnerhet människoräts- och demokratiförsvarare, kvinnor och flickor, personer som tillhör religiösa minoriteter, personer med funktionsnedsättning och hbtqi-personer. Beaktat att förändringarna i hbtqi-insatserna samt det öronmärkta stödet till MRG skedde under 2025, bedömer Sida att resultaten har potential att utvecklas ytterligare under kommande år. Av den anledningen bedöms portföljens samlade resultat som gult.

Resultatexempel

Ett stort antal människorättsförsvarare, närmare 3 400 individer och knappt 600 organisationer i 147 länder, har fått stärkt skydd och ökad säkerhet med hjälp av Front Line Defenders stöd 2024. En majoritet kunde fortsätta sitt människorättsarbete efter stödet: 86 procent av männen, 88 procent av kvinnorna och 100 procent av icke-binära människorättsförsvarare samt 99 procent av organisationerna.²³ Stödet består av olika slags skyddsinsatser, inklusive akut skydd, och skyddskonsultationer. Av de som fick akutskydd uppgav 99 procent att deras säkerhet hade ökat till följd av stödet, samt 93 procent att de kunde fortsätta sitt människorättsarbete.²⁴

UN Women rapporterar att flera länder, exempelvis Jordanien, Colombia, Uzbekistan och Centralafrikanska Republiken, antog lagar och genomförde policys som främjar inkluderande politiska processer och stärker skyddet av kvinnors mänskliga rättigheter. I Ukraina rapporterades en betydande ökning av kvinnors representation inom säkerhetssektorn, stärkt antidiskrimineringslagstiftning, förbättrad arbetsrätt för kvinnor samt tillgång till kostnadsfri rättshjälp och ersättning för brottsoffer.²⁵

Ansvariga myndigheter, civilsamhällesorganisationer, frontlinjepersonal (socialarbetare, polis och gränspolis) och humanitära organisationer har, som ett resultat av stödet från FN:s Global Disability Fund (GDF), förändrat sitt arbete med ukrainska flyktingar med funktionsnedsättning i Moldavien och Georgien. I Georgien använder socialarbetare nu en kompletterande bedömningsmetod för barn som fokuserar på funktionella hinder och breddar därmed tidigare enbart medicinska bedömningar. I Moldavien har arbetet underlättats för att ge barn med funktionshinder tillgång till hjälpmedel. Genom utbildning samt inkluderande arbetsrutiner för att upptäcka könsbaserat våld har polis, socialarbetare och humanitär personal förändrat hur de identifierar, bemöter och skyddar personer med funktionsnedsättning, med funktionshinderorganisationer som aktiva partners i utformning och uppföljning.²⁶

---

²³ Front Line Defenders, Årsrapport till Sida, Narrative Report 2024, sid 12-13 Dokumentnummer: 19/000828-275.

²⁴ Ibid sid. 16 och 17.

²⁵ Amplifying Women's Voice and Influence in Political Life and Crisis Contexts, Highlights of the SPF 2024, SPFIII 2022-2025, s. 6, NY oktober 2025, Dokumentnummer: 21/000583-268.

²⁶ Global Disability Fund, Annual Narrative and Financial Report 2024, hämtad 2026-02-06, Dokumentnummer: 19/000870-152 .

2.2.2 Tematisk prioritering 2: Inkluderande och demokratiska samhällen

Strategimål 2.1: Starka och uthålliga demokratier, inklusive stärkta förutsättningar för fria och rättvisa val, rättssäkra och effektiva institutioner och stärkta demokratirörelser.

Strategimålet bidrar till det standardiserade resultatområdet på samhällsnivå; Ett samhälle med starka demokratiska institutioner och fria, rättssäkra val.

Utvecklingsanalys

Demokratin är fortsatt på tillbakagång vilket visar sig bland annat i sjunkande förtroende för politiska och demokratiska institutioner, snävare och försämrade demokratiskt utrymme och inskränkningar i de mänskliga fri- och rättigheterna såsom organisations-, mötes-, åsikts-, informations- och yttrandefrihet.²⁷ Desinformation används av både inhemska och utländska makter för att manipulera politiska processer, inte minst inför och under val. Digitala hot, inklusive användandet av generativ AI för negativa syften, utmanar mänskliga rättigheter i demokratier.²⁸ Men trots försvårad kontext har politiska och demokratiska institutioner på flera håll visat motståndskraft mot försök att underminera demokratins trovärdighet, exempelvis valmyndigheter och rättsväsenden.²⁹ Civilsamhällsorganisationer har i stora delar av världen fortsatt att mobilisera, organisera sig, verka och påverka för att ge människor som lever i fattigdom och/eller förtryck röst och makt och för att skydda demokrati och motverka autokratisering.³⁰ Samtidigt har USA:s neddragning av biståndet påverkat många aktörer verksamma inom demokratibiståndet, direkt eller indirekt. Som ett exempel kan nämnas valområdet där många av de främsta organisationerna är kraftigt beroende av amerikanskt bistånd.³¹

Portföljens sammansättning

Portföljen består av insatser som huvudsakligen bidrar till strategimålet, och insatser som till viss del bidrar till målet. Bland insatserna finns organisationer som stödjer centrala samhällsinstitutioner som nationella parlament och revisionsorgan, däribland International Foundation for Electoral Systems (IFES), Inter-Parliamentary Union (IPU), International Center for Local Democracy och det ett-åriga projektet Digital Challenges to Elections genomfört av Consortium for Elections and Political Process Strengthening (CEPPS). Flera andra insatser, exempelvis Meedan, med huvudsakligt fokus på strategimålet för yttrandefrihet (se strategimål 2.2), bidrar även till strategimålet med sitt arbete för att stärka medborgares tillgång till öppen, tillgänglig och pålitlig information i valkontexter. Stödet till Women Learning Partnership (WLP) och UN Women, bidrar också till mål 3 genom att främja kvinnors politiska deltagande. INTOSAI Development Initiative (IDI) är ett exempel på en partner med

²⁷ CIVICUS, People Under Attack 2025,, 2025, s. 7-9, 11.

²⁸ Freedom House, Tunnel Vision: Anti-censorship Tools, End-to-End Encryption, and the Fight for a Free and Open Internet, 2025, hämtad 2026-02-27.

²⁹ Freedom House, Freedom in the World 2025: The Uphill Battle to Safeguard Human Rights, 2025 s. 2, 10-12, 22.

³⁰ CIVICUS, State of Civil Society Report, 2025, s. 22-24.

³¹ Global Democracy Coalition, When Aid Fades: Impacts and Pathways for the Global Democracy Ecosystem, 2025, s. 19, 24, 26.

huvudsakligt fokus på mål 5, och som också bidrar till att främja utvecklingen av rättssäkra och effektiva institutioner genom sitt arbete för att stärka nationella revisionsorgan i utvecklingsländer.

Sida ingick i slutet av 2025 ett nytt avtal med CEPPS för stöd till ett nytt ett-årigt projekt som syftar till att förbereda nyckelaktörer, inklusive politiska partier och valmyndigheten i Ukraina, för fria och rättvisa val efter kriget. Det stärker portföljens fokus på valfrågor.

Portföljen bedöms vara delvis relevant. Den svarar delvis upp mot utvecklingsutmaningarna och strategins mål men behöver utvecklas som en konsekvens av att insatser avslutas, United Nations Democracy Fund (UNDEF) 2025 och International Center for Local Democracy (ICLD) 2026. Särskilt fokus riktas på att identifiera ytterligare stöd till demokratirörelser. Portföljsammansättningen markeras därför som gul.

Portföljens resultat

Verksamheten som bedrivs inom målet har delvis uppnått förväntade resultat och bidrar till att stärka förutsättningarna för rättvisa val och rättssäkra och effektiva institutioner. Då CEPPS-projektet är ettårigt är det för tidigt att påvisa säkerställda aktörsförändringar. Likaså påbörjades IPU:s satsning på att stärka parlamentens kapacitet relaterat till AI under 2024, och tydlig förändring har ännu inte uppnåtts. När det gäller stärkandet av demokratirörelser bidrar ett flertal av strategins insatser, men samtidigt är det Sidas bedömning att detta stöd kan utvecklas och öka ytterligare, vilket Sida planerar för.

Flera av insatserna bidrar till att möjliggöra genomförandet av fria och rättvisa val. Resultat relaterade till digital påverkan, inklusive generativ AI, är i huvudfokus för årets rapporterade resultat. Sida bedömer att det finns potential för kommande goda resultat, inte minst vad gäller frågor rörande val och användandet av AI. Den samlade bedömningen är att insatserna 2025 bidrar till strategimålet, men att bidraget skulle kunna stärkas genom att utveckla stödet till demokratirörelser.

Resultatexempel

Valobservatörer som representerar medborgare, har stärkt sin kapacitet att hantera generativ AI och skydd av personuppgifter genom det ettåriga CEPPS-projektet *Digital Challenges to Elections*. Genom en dialogprocess skapades en s.k. Community of Practice som utvecklade metoder och två handböcker. Deltagarna kom främst från Global Network of Domestic Election Monitors, men flera representerade även regionala valobservatörsorganisationer exempelvis från Afrika, vilket har gett bredare kunskapsspridning.³²

Valobservatörer i Malawi har stärkt sin kapacitet att identifiera, dokumentera och rapportera kränkningar av digitala rättigheter under hela valcykeln, som ett resultat av Sidas stöd till Privacy International (PI). Kapaciteten har stärkts inom områden som identifikation av missbruk av digitala rättigheter, användande av digitala rapporteringsmetoder och övervakning av desinformation och felaktig information. Över 70 procent av valobservatörerna som deltagit i PI:s valprojekt tillämpade den nya kunskapen under observationen av Malawis allmänna val 2025.³³

³² CEPPS Sida Digital Challenges to Elections -Selected results, CEPPS 2025, s. 1, Dokumentnummer: 24/001340-155, Insatsnummer 17284; Re: Question, Dokumentnummer 24/001340-157.

³³ Privacy International, Note for Sida: Results from PI's Partner's work, January 29 2026, Dokumentnummer: 21/000347-62, insatsnummer 14152.

Inter-Parliamentary Union (IPU) har under 2024 lanserat ett omfattande initiativ för att stärka parlamentens och ledamöternas förmåga att förstå, reglera och ansvarsfullt använda digital teknik, särskilt AI. Genom utbildningar, praktiska workshops och framtagandet av gemensamma AI-riktlinjer har parlamentariker fått ökad kompetens att debattera, lagstifta och utöva demokratisk kontroll över snabbt framväxande teknologier. Inrättandet av en expertgrupp och nya partnerskap med bl.a. UNESCO, International Commission of Jurists (ICJ) och International Telecommunications Union (ITU) skapar långsiktiga strukturer där parlament löpande kan utveckla policy, dela erfarenheter och stärka sin tillsynsroll.³⁴ ICJ bidrog också till UNESCO:s framväxande AI-riktlinjer som rapporteras under strategimålet för stärkta förutsättningar för rättssäkerhet och ansvarsutkrävande och frihet från korruption, samt ökat skydd av rättsväsendets aktörer.

Strategimål 2.2: Stärkt försvar av yttrandefriheten, fria och oberoende medier och ett inkluderande öppet, fritt och säkert internet där mänskliga fri- och rättigheter respekteras, samt ökad säkerhet för oberoende journalister och mediearbetare.

Strategimålet bidrar till det standardiserade resultatmålet: Ett samhälle som garanterar yttrandefrihet, pressfrihet och tillgång till oberoende information, även i digitala miljöer.

Mediefriheten i världen fortsätter att kraftigt minska. Enligt Reportrar utan gränser världindex utgjorde år 2025 en historisk global nedgång, där mindre än en procent av världens befolkning levde i ett land med god pressfrihet.³⁵ Samma år fängslades över 300 journalister³⁶ och 111 journalister dödades, främst i konflikt- och krigszoner. Av de journalister som dödats var sju kvinnor. 47 procent av de som dödades var palestinska journalister i Gaza.³⁷

Yttrandefriheten fortsätter försvagas globalt. År 2024 utgjorde andelen människor som bor i länder med extremt begränsad yttrandefrihet 64 procent av jordens befolkning, i antal mer än 5 miljarder människor i 65 länder. Tillbakagången under de senaste åren har i flera fall skett under demokratiskt valda, populistiska ledare som skärpt kontrollen av medier och fängslat kritiker.³⁸

Spridningen av desinformation ökar, särskilt under val och i ökande utsträckning med hjälp av AI. Hot och våld på internet ökar, och allt fler stater utnyttjar ny informationsteknik för att övervaka befolkningen. Många människor i utsatta miljöer har samtidigt små förutsättningar att dra nytta av digitaliseringen; kvinnor och flickor är i ett särskilt underläge. Den snabba utvecklingen av AI ger både nya möjligheter men öppnar också för risker, såsom spridande av desinformation.³⁹

---

³⁴ Inter-Parliamentary Union, 2024 Annual Report on the implementation of the 2022-2026 agreement between the Swedish International Development Cooperation Agency and the Inter-Parliamentary Union (IPU), IPU 2025, s. 24-26, Dokumentnummer: 21/001589-78, Insatsnummer: 14090.

³⁵ Reportrar utan gränser, pressfrihetsindex 2025: historisk global nedgång i pressfrihet, 2 maj 2025, hämtad 2026-02-13.

³⁶ Committee to Protect Journalists, Special Report: 2025 journalist jailings remain stubbornly high; harsh prison conditions pervasive, 21 januari 2025; International Federation of Journalists, IFJ releases final 2025 list of 128 journalists and media workers killed, 31 december 2025, hämtad 2026-02-13.

³⁷ International Federation of Journalists, 111 journalists killed this year, according to the IFJ, 9 december 2025, hämtad 2026-02-26.

³⁸ Article 19, Global Expression Report 2025: Freedom of Expression is under threat across the world, 2025, hämtad 2026-02-13.

³⁹ V-Dem Institute, Democracy Report 2025: 25 Years of Autocratization – Democracy Trumped?, 2025, s 38.

Portföljens sammansättning

Portföljen bedöms ha hög relevans i relation till utvecklingsutmaningarna och strategimålets förändringsteori. Portföljen omfattar 18 insatser som sammantaget bidrar primärt till strategimålet och syftar till att möta centrala utvecklingsutmaningar kopplade till yttrandefrihet, fria och oberoende medier samt ett öppet, fritt och säkert internet. Utmaningarna som insatserna bemöter kännetecknas av ökad repression mot journalister och människorättsförsvarare, försämrade rättsliga och politiska ramverk, ekonomisk sårbarhet hos oberoende medier samt ett snabbt föränderligt digitalt landskap präglad av desinformation, övervakning och AI-relaterade risker.

Stöd till organisationer som IFEX⁴⁰, International Media Support (IMS) och PEN International bidrar till skydd och strukturella förändringar för journalister och människorättsförsvarare i repressiva miljöer. Insatser inom digitala rättigheter och tillgång till information, såsom Access Now, Tor Project, Meedan och Association for Progressive Communications (APC) adresserar censur, desinformation, digital övervakning och säkerhet. Därutöver bidrar stödet till konstnärlig frihet genom svenska Kulturrådet till att bredda försvarslinjerna för yttrandefriheten och nå aktörer i gränslandet mellan kultur, samhällsdebatt och politisk påverkan.

Under året har strategiska förstärkningar genomförts i linje med strategins skrivning om att avsevärt öka stödet till skydd av journalister och människorättsförsvarare, bland annat genom ökat stöd till Meedan, IMS och IFEX, för att öka deras förmåga till snabb respons och långsiktigt kapacitets- och påverkansarbete.

Efter tillskott av medel och uppdrag i regleringsbrevet har Sida förmedlat stöd till två kärnstödspartner för program i Venezuela. Stödet möjliggjorde tillgång till oberoende information och stärkte journalisters operativa förutsättningar i ett snabbt försämrat läge samt att situationen för yttrandefriheten i Venezuela belystes mer i internationella fora.⁴¹

Portföljen bedöms som grön, även om behov av mindre justeringar föreligger. Portföljen är dock i huvudsak väl avvägd och relevant.

Portföljens resultat

Sammantaget bedöms portföljens resultat under året ha bidragit till strategimålet i hög grad. Insatserna har lett till konkreta förändringar för nyckelaktörer genom stärkt kapacitet hos oberoende medier, förbättrat skydd för journalister och människorättsförsvarare samt påverkan på internationella och nationella ramverk.

Sidas bedömning är att portföljen har bidragit till att journalister, konstnärer, civilsamhällesorganisationer och policyaktörer har fått förbättrad säkerhet, ökad handlingsförmåga och större genomslag. Samtidigt har portföljen bidragit till förändringar på system- och policynivå genom internationell normutveckling på global nivå, vilket även lett till reformer av nationella regelverk för mediefrihet, digitala rättigheter och skydd av journalister.

Trots goda resultat finns betydande utmaningar. USAs tillbakadragande inom sektorn har medfört ett finansieringsbortfall på minst 268 miljoner USD och drabbat över 6200 journalister och 700

⁴⁰ Globalt nätverk som försvarar och stödjer yttrandefrihet.

⁴¹ Sidas återrapportering enligt regeringsbeslut UD2024-11768 avseende Yttrande- och pressfrihet i Venezuela. Dokumentnummer 24/000123-17

oberoende mediaorganisationer. I flera länder, däribland Ukraina, har 70–90 procent av den oberoende mediesektorn varit beroende av USA-finansiering, vilket nu allvarligt försvagar pressfriheten och ökar risken för desinformation.⁴²

Insatserna bidrar sammantaget till stärkt försvar av yttrandefrihet, fria och oberoende medier samt ett öppet och säkert internet i linje med strategimålets inriktning. Mindre justeringar bedöms nödvändiga för att ytterligare stärka genomslaget och möta nya och framväxande hot, särskilt i digitala och konfliktpräglade kontexter. Resultaten visar dock på betydelsefulla förändringar för centrala aktörer.

Resultatexempel

Inom det digitala området har stödet till Tor Project varit avgörande i starkt censurerade miljöer. Tor är en internationell civilsamhällesorganisation som erbjuder säkra verktyg till användare för att skydda deras rättigheter, integritet och som kringgår censur online genom verktyg som webbläsare, plug-ins, och VPN. Verktygen är specifikt utformade enligt de mest robusta kraven på anonymitet och integritet hos användare, vilket gör Tor till en unikt viktig aktör inom människorättssektorn. I delar av Ukraina under rysk ockupation har Tor möjliggjort tillgång till oberoende information och säker kommunikation. Användningen har ökat stadigt i Ukraina, Ryssland och Belarus, med över 850 000 dagliga användare.⁴³

APC är en av CSO:erna som har bidragit till att jämställdhet inkluderades som en fristående princip i FN:s Global Digital Compact 2024. Det innebär en viktig strukturell förändring för framtida digital styrning som stärker förutsättningarna för att kvinnors och marginaliserade gruppers rättigheter integreras i framtida nationella och regionala regelverk.

International Media Support (IMS) uppvisar flera exempel på hur oberoende journalistik lett till konkreta samhällsförändringar. I Somalia har långsiktig dialog mellan journalister, polis och rättsväsende resulterat i att inga godtyckliga gripanden av journalister rapporterats sedan hösten 2024 i delstaten South West State – en markant förändring i en tidigare repressiv kontext. I Moldavien har IMS-stödda partner bidragit till att en nationell mediesubventionslag antagits, vilket stärker den ekonomiska hållbarheten för oberoende medier.⁴⁴

Ett ytterligare exempel är stödet som nämnts ovan till Venezuela, där tillgången till oberoende information kraftigt begränsats genom censur, trakasserier och tekniska blockeringar. Ett snabbt mobiliserat stöd nådde ett stort antal nya användare med tillgång till ocensurerade nyheter via en säker applikation, samt spred oberoende information och samhällsinriktade informationskampanjer brett. Stödet omfattade även utrustning till medieaktörer och journalister, vilket stärkte deras möjligheter att fortsätta rapportera och dokumentera inskränkningar trots ett ökande repressivt tryck. Insatsen bidrog därmed till att stärka venezuelaners tillgång till tillförlitlig information.⁴⁵

2.2.3 Tematisk prioritering 3: Rättssäkerhet och ansvarsutkrävande

---

⁴² Reporters without Borders, USA: Trump's foreign aid freeze throws journalism around the world into chaos, February 6 2025, hämtad 2026-02-16.

⁴³ Tor Project, ad hoc result report – Tor, inkommen 2026-01-27, hämtad 2026-02-26, Dokumentnummer: 24/000899-17.

⁴⁴ Conclusion on Performance – IMS Core support 2024-2028 (16774) 2025-08-21, s.3, Dokumentnummer: 24/000435-38.

⁴⁵ Sidas återrapportering enligt regeringsbeslut UD2024-11768 avseende Yttrande- och pressfrihet i Venezuela. Dokumentnummer 24/000123-17

Strategimål 3.1: Stärkta förutsättningar för rättssäkerhet och ansvarsutkrävande och frihet från korruption, samt ökat skydd av rättsväsendets aktörer.

Strategimålet bidrar till de standardiserade resultatområdena på samhällsnivå; Ett samhälle där rättsstatens principer tillämpas, med ett oberoende rättsväsende och tillgång till rättvisa för alla samt Ett samhälle där god förvaltning motverkar korruption och stärker ansvarsutkrävande

Utvecklingsanalys

Enligt World Justice Projects årliga index om tillståndet i rättsväsendet i 143 länder såg 68 procent av länderna en tillbakagång gällande rättsstatens principer 2025. Det är åttonde året i rad då fler länder går bakåt än framåt.⁴⁶ Under 2024 bodde fler än sex miljarder människor i länder där genomförandet av rättsstatens principer försämrats.⁴⁷ Redan 2018 var två tredjedelar av jordens befolkning bosatta i länder där de helt eller delvis saknar tillgång till de formella rättsstrukturerna och är hänvisade till olika former av informella strukturer.⁴⁸ En växande trend har identifierats med regeringar som attackerar rättsstatens institutioner och domstolars oberoende. Regeringar utsätter rättsväsendets aktörer för fysisk fara, samt försvagar tilltron till rättsväsendet och därmed demokratin.⁴⁹ Korruption och illegitima finansiella flöden fortsätter att vara ett stort utvecklingshinder och bidrar till att urholka demokratin. På global nivå visar indikatorer att nivån för korruptionen stagnerat i en majoritet av världens länder. Transparency Internationals Corruption Perceptions Index (CPI) mäter upplevd nivå av korruption i offentlig sektor i drygt 180 länder. Indexet för 2025 visar att två tredjedelar av världens länder fortsatt befinner sig under 50 av 100 poäng, där 0 är mest korrupt. Det finns också en oroande trend att fler demokratier än tidigare har en utveckling av förvärrade nivåer av upplevd korruption.⁵⁰

Portföljens sammansättning

Portföljen består av cirka tjugo insatser, varav sex har detta mål som huvudmål. Dessa är International Development Law Organisation (IDLO)⁵¹, International Commission of Jurists, (ICJ), Transparency International (TI), Integrity Action, INTOSAI Development Initiative (IDI)⁵², Open Government Partnership (OGP) och International Federation for Human Rights (FIDH). FIDH är relevanta för hela strategin, men ses här som en viktig aktör som stärker internationella mekanismer för ansvarsutkrävande, inklusive det ukrainska samhällets kamp för ansvarsutkrävande efter den ryska invasionen.

Sida har under 2025 fortsatt utveckla portföljen, utifrån en kartläggning av relevanta globala aktörer som arbetar med rättsstatens principer. Under 2025 ökades stödet till IDLO, vilka bidrar till stärkt kapacitet i rättsväsendet i ett flertal länder, exempelvis Moldavien, Somalia och Kenya. Sida fortsätter samarbetet med ICJ som synliggör attacker på rättsväsendet i flera länder. De verkar för att

⁴⁶ World Justice Project, [WJP Rule of Law Index](#) - Insights: The rule of law has declined for the 8th year in a row, 2026, hämtad 2026-02-26.

⁴⁷ World Justice Project, 2024 Impact in Review - 15 years of advancing the rule of law through a data-driven, people-centered approach, 2024, hämtad 2026-02-26.

⁴⁸ World Justice Project, Rule of Law Index 2017-2018 Report, 2018.

⁴⁹ World Justice Project, WJP Rule of Law Index 2025 Global Press Release, 28 oktober 2025, hämtad 2026-02-16.

⁵⁰ Transparency International, Corruption Perception Index (CPI) 2025 Report. s. 6, Dokumentnummer: 22/001376-247, dokument från 11 feb 2026.

⁵¹ IDLO är en mellanstatlig expertorganisation med fokus på rättsstatens principer som Sverige är medlem i sedan 2017. De har närvaro på landnivå och bidrar med kapacitet i rättsväsendet inom flera prioriterade områden för Sverige som antikorrupktion och handel.

⁵² IDI stödjer Riksrevisionen (eller motsvarande) i utvecklingsländer att långsiktigt stärka sin kapacitet. IDI är den internationella organisationen för Riksrevisions (Supreme Audit Institutions) utvecklingsorganisation.

upprätthålla rättsväsendets oberoende och för att globala standards anpassas efter nya utmaningar, t ex användningen av AI i rättsprocesser. Sida fortsätter även sitt stöd till TI, en av de mest inflytelserika civilsamhällesorganisationerna på området men beslutade, 2025 att avsluta stödet till Integrity Action som inte uppnådde förväntade resultat. En annan central partner i portföljen är INTOSAI-IDI som bidrar med institutionell utveckling av nationella revisionsmyndigheter.

Både IDI och TI bidrar till arbetet mot korruption, men Sida bedömer att portföljen bör stärkas ytterligare inom detta område. Avsikten är att komplettera portföljen med en aktör specialiserad inom anti-korruption. Sammantaget bedömer Sida alltså att portföljen behöver justeringar för att stärka sammansättningens relevans.

Portföljens resultat

Sida bedömer att insatserna till stor del uppnår förväntade resultat som bidrar till strategimålet även om den globala trenden är negativ. Eftersom portföljen bör kompletteras för att vara tillräckligt väl sammansatt så bidrar dock insatserna i måttlig grad till strategimålet, även om det på insatsnivå uppnås mycket goda resultat.

På nationell nivå har insatserna bidragit till stärkta förutsättningar för ansvarsutkrävande och frihet från korruption. IDIs stöd till revisionsmyndigheter i DAC-länder stärker ländernas system för ansvarsutkrävande av beslutsfattare samt systemen mot korruption. IDI har exempelvis genom ett långsiktigt stöd stärkt Somalias revisionsmyndighet, som nu har levererat kvalitativa revisionsrapporter till landets parlament.⁵³ Även Transparency International och OGP bidrar till att på landnivå stärka förutsättningarna för ansvarsutkrävande, transparens och integritet inom olika sektorer av staten. Båda insatserna bidrar till att motverka korruption. ICJ och IDLO bidrar särskilt till att stärka förutsättningarna för rättssäkerhet och ökat skydd av rättsväsendets aktörer. Insatserna har även bidragit till förändringar på lokal, nationell och global nivå, exempelvis har förutsättningarna för transparens inom politisk finansiering stärkts.

Resultatexempel

Somaliska nationella myndigheter har fått bättre kapacitet att begränsa illegitima finansiella flöden som gynnar Al Shabaab och andra terroriststämplade grupper, som en följd av samarbetet med IDLO. Under 2024 ledde samarbetet till att 91 fall av misstänkta otillbörliga eller illegitima flöden kunde utredas och IDLO tillhandahöll mentorer för de nationella myndigheter som tog dessa fall genom en rättsprocess. Vidare kunde regeringen frysa drygt 1800 bankkonton och konfiskera upp mot 1 miljon USD som kopplats till terrorverksamhet. Arbetet utformas så att Somalia i ökande grad ska följa de standards som etablerats inom Financial Action Task Force, ett fristående sekretariat inom OECD.⁵⁴

IFES, Transparency International och U4 bidrog till att den banbrytande första FN-resolutionen någonsin med en internationell standard för utökad transparens och ansvarsutkrävande i politisk finansiering kunde antas, på *11th Conference of States Parties to the UN Convention Against Corruption* (UNCAC) i december 2025.⁵⁵

⁵³ IDI årsrapport 2024, s 10. Dokumentnummer: 18/001568-291.

⁵⁴ IDLO årsrapport 2024, sid 16. Dokumentnummer: 14/000743-265.

⁵⁵ Reserapport, s.1-2 11th Conference of States Parties of the UN Convention Against Corruption in Doha, Qatar, Dec 2025, Sida enhet Tema 2, Dokumentnummer: 25/000155-127.

Transparency Internationals centra för påverkan och juridisk rådgivning (Advocacy and Legal Advice Centres, ALAC:s), har i över tjugo år fungerat som livlina för individer och samhällen som söker rättvisa mot korruption. Sedan 2003 har ALAC tillhandahållit kostnadsfritt stöd till över 350 000 personer och utrett mer än 85 000 korruptionsrelaterade ärenden. TI:s arbete innebär att enskilda klagomålsärenden kan hanteras, men det stärker också systemen för ansvarsutkrävande, bygger upp allmänhetens förtroende och ger medborgarna möjlighet att utkräva ansvar från de som har makt. Under 2024 har ALAC:s stöttat över 10 000 klienter i mer än 53 länder.⁵⁶ I t.ex. Serbien, Nordmakedonien, Kosovo och Montenegro, har TI under 2024 använt enskilda ärenden för att skapa praxis mot olagliga tillvägagångssätt och förespråka bättre tillämpning av lagar som ger skydd för visselblåsare. De individuella rapporterna om missförhållanden är således utgångspunkt i förändringsarbetet på landnivå. Samma år tog TI Rwanda emot 2 623 enskilda ärenden, där klienterna i hälften av fallen var kvinnor och hälften män. TI Rwanda lyckades avsluta hela 92 procent av fallen.⁵⁷

2.3 Sidas bidrag till långsiktiga effekter

En färsk utvärdering av Sidas demokratibistånd i fem landkontexter (Guatemala, Liberia, Moldavien, Myanmar och Tanzania) mellan 2014 och 2023 fann att Sidas stöd bidrog till konkreta resultat, särskilt där engagemanget var långsiktigt, lokalt förankrat och lyhört för politisk dynamik. Sida bidrog till att försvara det medborgerliga utrymmet, främja inkluderande deltagande och stärka demokratiska institutioner. Även i sammanhang med demokratisk tillbakagång förstärkte Sidas stöd arbetet med att försvara normer och demokratins motståndskraft genom till exempel rättsligt försvar och nödskydd till journalister som därmed kan fortsätta sitt arbete.⁵⁸

Ett exempel på framgångsfaktor som utvärderingen underströk, var stödet med omfattande skydd av människorättsförsvarare och jurister (som tillhandahåller juridiskt stöd), vilket gjorde det möjligt för dessa att fortsätta sitt arbete trots växande hot. Deras arbete har varit avgörande i sammanhang med demokratisk tillbakagång där juridiska och fysiska risker intensifierades.⁵⁹ Ett annat exempel var Sidas stöd till arbete för mer ansvarsfulla, förutsägbara och tillgängliga rättssystem, även där systemomvandling visade sig svår att genomföra. Stödet var mest effektivt där institutionella reformer kompletterades med att stärka civilsamhällsorganisationer som arbetar med ansvarsutkrävande.⁶⁰ Även långsiktigt och flexibelt stöd till oberoende medier som stärker den journalistiska kvaliteten, främjade pluralism och utökade tillgången till information bidrog till att förändra offentliga normer, ett ökat samhällsengagemang och ökat ansvarsutkrävande. Även under auktoritärt tryck fortsatte partners sitt arbete med grävande journalistik och mot censur.⁶¹

Kärnstöd visade sig vara effektivt i det svenska stödet, då förutsägbarheten och flexibiliteten säkerställde finansiell stabilitet. Det gjorde det möjligt för partners att implementera långsiktiga strategier och samtidigt anpassa sig till plötsliga förändrade förutsättningar. Kärnstödet ökade också ägarskapet och stärkte resultaten.⁶²

En framgångsfaktor för att uppnå effekt är att verksamheten inte genomförs isolerat. Detta gäller i planeringen inom portföljen där insatserna är i hög grad beroende av varandras verksamhet under olika strategiska mål för att nå resultat under det egna målet. Men det gäller också verksamhet som

---

⁵⁶ TI:s årsrapport för 2024 "TI Annual Report 2024" s. 7, 14, Dokumentnummer: 22/001376-174.

⁵⁷ Inkommande e-mail med kompletterande landinformation från TI 2026-02-04, Dokumentnummer: 22/001376-244.

⁵⁸ Central Evaluation of Sida's Approaches to Democratization in Different Country Contexts, 2025:2 Sida Evaluation, NIRAS Sweden AB sid vii-viii

⁵⁹ Ibid sid viii

⁶⁰ Ibid sid 72

⁶¹ Ibid sid ix

⁶² Ibid, sid 76

koordineras på lokal nivå där till exempel civilsamhällsorganisationer och media spelar en stor roll i arbete med ansvarsutkrävande för att lokala myndigheter ska kunna arbeta transparent och arbeta rättssäkert.⁶³

Demokratiarbete tar tid och kräver långsiktighet. Trots en försämrad global utveckling för mänskliga rättigheter och demokrati så understryker utvärderingen också vikten av kontinuitet. Genom flerårig finansiering med kärn- och programstöd minimerade Sida transaktionskostnaderna för partnerorganisationerna och gjorde det möjligt för partners att fokusera på implementering istället för att söka många och små bidrag.⁶⁴ Långsiktigheten i den globala strategin består till stor del i starka och resilienta partnerorganisationer som har hög kapacitet att arbeta i svåra kontexter och nå resultat, samt möjlighet anpassa verksamheten för att möta nya behov i föränderliga kontexter. Partners har bedömts kontinuerligt och fasats ut när de har visat bristande relevans eller resultat. Det har öppnat möjligheter för nya samarbeten och ytterligare kalibrering av portföljen.

3. Översikt av strategisammanhanget

Tabell 5. Nyckeltal, 2025

Nyckeltal	Värde
Strategivolym mnkr (hela strategivolymen alla år)	1793
Antal insatser med finansiell aktivitet, 2025	57
Utfall mnkr, insatser med finansiell aktivitet, 2025	903
Antal garantier (pågående under året 2025)	1

Strategivolymen har hittills legat på cirka 900 MSEK per år. Antalet insatser med finansiell aktivitet är 57, men det är en högre siffra än det faktiska antalet pågående insatser, eftersom den innefattar insatser vars aktivitetsperiod har gått ut, men där avtalsperioden fortfarande pågår för att rapportering ska kunna komma in innan avtalsslut. Strategin innefattar en garanti genom Media Development Investment Fund, MDIF.

3.1 Förändringar i utvecklingskontexten

Följande centrala utvecklingsutmaningar har Sida identifierat baserat på den globala analysen för att främja frihet och bekämpa förtryck:⁶⁵

Urholkningen av internationella regelbaserade och normativa ramverk

Det organiserade arbetet *mot* mänskliga rättigheter blir allt starkare och allt mer välfinansierat. De försvagade globala strukturerna och regelverken leder i sin tur till svagare regionala och nationella ramverk och påverkar negativt skyddet av demokratiska värden, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer på landnivå.

Krympande utrymme för yttrandefrihet, demokratiskt deltagande och skydd av mänskliga rättigheter

⁶³ Ibid, sid viii

⁶⁴ Ibid, sid 76

⁶⁵ I analysen är de till antalet nio. I utvecklingserbjudandet är vissa sammansatta som hänger ihop. Därför är antalet sex.

- Det krympande utrymmet för yttrandefrihet, demokratiskt deltagande och skydd av mänskliga rättigheter begränsar möjligheten för människorättsförsvarare att övervaka demokrati och mänskliga rättigheter liksom att avslöja brott mot internationella mänskliga rättighetslagar och förordningar. Utrymmet har även minskat för bland annat parlament att utkräva ansvar av främst regeringar eller för väljare att utkräva ansvar av sina folkvalda genom fria och rättvisa val.

Desinformation, polarisering och otillbörlig användning av teknik hindrar och utmanar demokratin

- Desinformation tillsammans med ny teknik, utmanar tillgången till korrekt information och politiskt deltagande. Det urholkar därtill legitimiteten och förtroendet för politiska institutioner och evidensbaserat beslutsfattande. Allmänna val, en av demokratin viktigaste grundpelare, utsätts alltmer för otillbörlig påverkan och används för att undergräva demokratin legitimitet och effektivitet. Uppfattningar att "demokratin inte levererar" sprids, polariseringen ökar och uppfattningen att ett alternativt system är mer effektivt får fäste. Användandet av digital teknik för kontroll och övervakning och som redskap för förtryck och i konflikt hindrar och utmanar demokrati, yttrandefrihet och respekt för mänskliga rättigheter. Tilltron till information urholkas.

Korruption och illegala finansiella flöden

- Utbredd korruption och illegala finansiella flöden (pådrivna av organiserad brottslighet) möjliggör autokratisering genom att försvaga demokratiska institutioner, upprätthålla auktoritära regimer och urholka allmänhetens förtroende för staten. Konsekvenserna av korruption och illegala finansiella flöden är inte bara begränsade till nationell nivå. Korruption är gränsöverskridande och utmanar de globala arbetet samt påskyndar autokratisering. Korruption urholkar demokratin institutionella grundvalar och undergräver internationella regelverk och rättsstatsprincipen.

Otillräcklig finansiering för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen

- Otillräcklig finansiering (ODA och annan finansiering) för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer inklusive offentliga institutioner och deras arbete påverkar staters och institutioners förmåga att agera professionellt och nå ut till de mest behövande. Det äventyrar också deras förmåga att agera med integritet och oberoende samt påverkar ytterligare deras möjlighet att vara motkraften till den verkställande makten, granska och hålla regeringar ansvariga.

Ökat antal konflikter

- Det ökande antalet konflikter, både globalt, nationellt och lokalt, hindrar upprätthållandet av demokrati, respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen och riskerar att istället underblåsa auktoritära styresskick och främjar autokratisering samt öka polariseringen.

3.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 6. Givarkontext för årets rapport

Givarkontext	Värde ⁶⁶
Demokratibiståndets (ODA) andel av Sidas totala bistånd	28 %
Totalt bistånd till demokrati och mänskliga rättigheter i SEK	6,377 MSEK
De fem största givarna (organisationer och/eller länder),	US, EU, WB/IDA, UK, NL ⁶⁷
Sveriges placering bland de största givarna,	Sverige är 7:e största givare (inklusive organisationer)
Strategins andel av det totala demokratibiståndet	14 %

Sverige är bland de största givarna i världen vad gäller stöd till demokrati och mänskliga rättigheter.⁶⁸ Sverige har också som givare stark röst med det svenska flexibla förhållningssättet i linje med bistånds- och utvecklingseffektivitetsagendan.

Sverige spelar en betydande roll internationellt i det samlade stödet till mänskliga fri- och rättigheter, demokrati och rättsstatens principer, inte minst gällande stöd till jämställdhet där Sverige har lång tradition och stor erfarenhet som givit Sverige en stark röst i internationella sammanhang. Sverige är också en viktig givare och aktör när det gäller yttrandefrihet och konstnärlig frihet. Sverige har fortsatt en viktig roll i att driva frågor om försvar för mänskliga rättigheter och demokrati samt tillämpningen av en människorättsbaserad ansats (HRBA) i allt utvecklingsarbete. Detta är också ett gemensamt åtagande för alla länder inom EU⁶⁹ liksom i linje med FN:s målsättning att mänskliga rättigheter skall integreras i hela FN:s arbete.⁷⁰ Stödet och engagemanget i FN:s Högkommissarie för mänskliga rättigheter (OHCHR) fortsätter i linje med detta, liksom Sveriges stöd för särskilda FN-mandat inom demokrati och mänskliga rättigheter.

Under 2025 inledde Sida/DEMO dialog med delar av Team Sweden, närmare bestämt den privata sektorn, andra relevanta myndigheter och institutioner i syfte att identifiera synergier med Sidas arbete med mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Dialogen visade att det är tydligt att delar av svenskt näringsliv ligger i framkant när det gäller arbete med hållbarhet, där mänskliga rättigheter ingår. En slutsats av dialogen var att det görs ett betydelsefullt arbete av Sidas systembärande och normsättande partnerorganisationer, som arbetar med internationella regelverk. Dessa regler och ramar är viktiga för svenska företags möjligheter i utvecklingsländer, då stärkt efterlevnad av internationell rätt ger den förutsägbarhet som den privata sektorn behöver för att vilja etablera sig.

I det prioriterade EU-samarbetet och arbetet med andra medlemsstater har Sida varit, och kommer fortsätta att vara, aktiv inom arbetet med Team Europe Democracy med fokus på antikorrup­tion och rättsstatens principer.

Givet att digital utveckling är ett viktigt område i strategin kommer Sida också sträva efter att bidra i arbetet med digital utveckling och internationella regelverk, inte minst i EU:s nyligen lanserade "European Democracy Shield" som inkluderar konkreta åtgärder för att stärka, skydda och främja starka och motståndskraftiga demokratier, även digitalt. Sida kan genom insatserna samt dialog och kunskap också bidra till EU:s arbete med "Global Gateway", unionens globala investeringsstrategi med syfte att skapa hållbara, smarta och säkra förbindelser mellan

⁶⁶ Data Platform on Official Development Assistance (ODA) to Governance;

⁶⁷ 2024 års siffror. Sedan USA:s tillbakadragande ser statistiken annorlunda ut.

⁶⁸ OECD, Official development assistance (ODA), 2024, hämtad 2026-02-26.

⁶⁹ European Commission, The New European Consensus on Development "our world, our dignity, our future", 8 mars 2022.

⁷⁰ United Nations Sustainable Development Group, The Human Rights Based Approach to Development Cooperation Towards a Common Understanding Among UN Agencies, september 2003.

Europa och resten av världen. En del av det arbetet innefattar öppen och säker infrastruktur online, där Sverige har goda komparativa fördelar. Enheten utforskar även möjligheterna till ökat samarbete med Norden och Baltikum, där framförallt Estland ligger långt fram.

Dialogen med andra givare och internationella institutioner är viktig för den strategiska samordningen globalt och i EU. Givet de globala utmaningarna för mänskliga rättigheter och demokrati och för att vara så effektiv som möjligt kommer även denna dialog göras i samverkan och koordinering med UD.

3.3 Resultat från andra strategier, synergier och samordning

Tabell 8. Utfall till landet per strategi, rapportens år, alternativt Utfall per land/region under strategin, 2025

Land/region	Närvaro
Afrika regionalt	20
Mellanöstern regionalt	20
Ukraina	19
Asien, regionalt	19
Kenya	18
Tanzania	17
Europa regionalt	17
Östafrika regionalt	17

Tabell 8 redovisar antal insatser i strategin med närvaro eller vidareförmedling i de åtta största regionerna/länderna. Tabellen illustrerar spridning och fokusering samt synliggör möjligheter till synergier.⁷¹ Noteras kan att en mätning av biståndet genom strategins partnerorganisationer gjordes under hösten 2025. Mätningen visade på en fördubbling av fokus på Ukraina från 3 till 7,1 procent av den totala strategivolymen, vilket motsvarar knappt 64 MSEK.

För att stärka arbetet med synergier har Sida gått igenom målen för samtliga gällande utvecklingsstrategier beslutade av regeringen och bedömt dem i förhållande till målen i den nya DEMO-strategin. Bedömningen omfattade 40 strategier, inklusive sju regionala strategier, 22 bilaterala landstrategier och elva globala tematiska strategier.⁷² Analysen visar på stora möjligheter till samarbete över strategigränserna framförallt med alla de regionala och bilaterala strategierna, men också inom till exempel de tematiska områdena hälsa, SRHR, miljö, handel, humanitärt arbete samt strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med det civila samhället. Kopplingen mellan strategin och de bilaterala strategierna ligger i arbetet med att stärka demokrati, demokratiska politiska institutioner och arbete med rättsstatsprincipen, bekämpande av korruption, främjande av jämställdhet, mänskliga fri- och rättigheter för individer och grupper i utsatta områden samt inom yttrandefrihet och tillgång till information.

Lärdomar visar att synergier mellan denna och andra strategier, geografiska och globala tematiska, är särskilt viktiga. DEMO-strategin kompletterar och bidrar till strategier och genomförandeplaner på

⁷¹ Statistiken kommer från D26.

⁷² McGinty, M. Global Human Rights Strategy Synergy Mapping, Sida Helpdesk Democracy and Human Rights, augusti 2024, Dokumentnummer: 24/001382-6.

landnivå. Tack vare exempelvis det starka och välorganiserade påverkansarbete som strategins partnerorganisationer arbetar med globalt, bidrar verksamheten också på ett effektivt och behovsbaserat sätt till stöd för utsatta grupper i specifika länder.

4. Implikationer

- Den globala situationen för mänskliga rättigheter och demokrati påverkar många grupper negativt. Förutom utsatta grupper som hbtqi-personer, så påverkas jämställdhetsarbete, MR-försvare, oberoende media och även säkerheten för dessa grupper. Anti-rättighetsrörelsen verkar systematiskt för att undergräva kvinnors, flickors och icke binära personers rättigheter samt hbtqi-personer. En aktiv dialog med likasinnade givare, partnerorganisationer och andra aktörer inom mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer blir ett allt viktigare redskap i strategigenomförandet och mobiliseringen för att stärka arbetet för mänskliga rättigheter och demokrati.
- Det kraftigt minskade amerikanska stödet för mänskliga rättigheter och demokrati, både politiskt och finansiellt, har påverkat hela givarkollektivet. Utvecklingen riskerar att dra med sig andra givare, både länder, filantroper, privata fonder och andra aktörer i ett minskat intresse för att finansiera arbete med mänskliga rättigheter, demokrati och stöd för en regelbaserad världsordning. Bristande intresse för att finansiera FNs arbete med normativ utveckling genom till exempel Högkommissariatet har också negativ effekt på utvecklingen, vilket påverkar möjligheterna att uppnå strategimålen. Minskad finansiering ger sämre kapacitet och färre positiva resultat. Minskat stöd skapar också ett tomrum och ger möjlighet för mer auktoritära krafter. Samtidigt, i tomrummet finns också en möjlighet för Sverige och EU att öka engagemanget och arbetet.
- Den tekniska utvecklingen påverkar kontexten och strategigenomförandet. Samtidigt som AI ger många möjligheter i utvecklingssamarbetet, så ökar risken att AI används för desinformation och/eller av auktoritära krafter, särskilt när det internationella regelverket inte hinner med i utvecklingen. Fokus bör öka på både risker och möjligheter med digital utveckling i portföljen i planeringen av stödet framgent.

Bilagor

Bilaga 1. Rapporten – syfte, upplägg och förklaring av trafikljussystemet

1.1 Om strategirapporten – syfte och upplägg

Rapportens syfte är att rapportera Sidas strategigenomförande till regeringen. Rapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för, och mottagare av, strategirapporten.

Vid sidan av Rapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Rapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Rapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier (*Uppdrag om genomförande och uppföljning av landstrategier och andra strategier inom biståndet 19 december 2024*). Rapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet.

Rapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste Rapporten. Rapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för rapportens framtagande, däribland uppdaterad multidimensionell fattigdomsanalys, rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten.

1.1 Förklaring av trafikljussystemet

Trafikljusen är ett signalsystem som sammanfattar och motiverar Sidas nulägesbedömning av strategigenomförandet. Olika aspekter av strategigenomförandet bedöms i rapporten för att ge en bild av trender i utvecklingen och hur väl portföljen av insatser och aktiviteter är sammansatt i relation till behoven i kontexten, strategins mål och förväntade resultat. Bedömningen består av ett färgsatt Trafikljus samt en motivering.

Trafikljus för portföljens sammansättning

Grön: Portföljen är väl sammansatt	Gul: Portföljen behöver mindre justeringar	Röd: Portföljen behöver större justeringar
Portföljen svarar upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt förväntas uppnå resultat enligt insatsernas mål.	Portföljen svarar delvis upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt förväntas uppnå resultat för en större del av insatsernas mål.	Portföljen svarar inte upp mot behoven i kontexten, strategins mål och/eller förväntas inte uppnå resultat enligt insatsernas mål.

Sida utvecklar och anpassar löpande strategiportföljerna för att upprätthålla en väl sammansatt portfölj. Sida anpassar portföljen genom att förhålla sig till utvecklingsutmaningar i respektive kontext, aktuell styrning samt genom att säkerställa att insatser och aktiviteter förväntas bidra till resultat. Trafikljusbedömningen beaktar och utgår från dessa tre aspekter.

Trafikljus för portföljens resultat

I vilken utsträckning bidrar portföljens resultat till strategimålet?

Hög grad	Måttlig grad	Låg grad
Portföljens resultat bidrar i hög grad till strategimålet, via de underliggande utfallsmålen.	Portföljens resultat bidrar i måttlig grad till strategimålet, via de underliggande utfallsmålen.	Portföljens resultat bidrar i låg grad till strategimålet.

Sida använder trafikljuset för portföljens resultat för att följa upp resultat i relation till strategimålen. Bedömningen förankras i Sidas verksamhetslogik: Eftersom strategimålen inte kan mätas direkt – då det saknas tydliga utgångslägen och definierade slutpunkter – bedöms i stället hur insatsernas utfall bidrar till förändring. Utfallsmålen fungerar som en brygga mellan insatserna och strategimålet, och mäter Sidas bidrag genom finansiering, expertis, dialog och projektgenomförande. Trafikljuset visar i vilken grad insatserna inom en portfölj uppfyller sina mål och hur omfattande dessa bidrag är i relation till strategimålet. På så vis kan Sida identifiera om portföljens resultat leder till observerbara förändringar som stödjer närmandet av strategimålet.

Bedömningen sker i relation till uppsatta mål:

1. Resultat i relation till målen i portföljen: *I vilken utsträckning har insatserna gett resultat? I vilken utsträckning når insatserna målen?*

Antagande: Portföljen består av insatser vars måluppfyllelse bidrar till närmande av utfallsmålen, och därigenom strategimålet. Om insatserna inte ger resultat i relation till sina mål så ger de inte heller resultat i relation till strategimålet, enligt Sidas verksamhetslogik.

2. Resultat i relation till utfallsmålen: *I vilken utsträckning har Sida bidragit till förändring i linje med utfallsmålet? Givet resultatet i portföljen, har det skett en förändring i linje med utfallsmålet? Hur stor eller betydelsefull är denna förändring?*

Antagande: Portföljen levererar resultat, men av olika betydelse och magnitud.

3. Resultat i relation till strategimålet: *Givet Sidas bidrag till utfallsmålen, i vilken utsträckning har Sida bidragit till ett närmande av strategimålet? Det finns ingen formel för att värdera betydelsen av framsteg i relation till strategimålet – det beror på förändringsteorin.*

Antagande: Utfallsmålen har formulerats som delmål till strategimålet. Förändring i linje med utfallsmålen innebär ett närmande av strategimålet.